

Zing als een vogel

Van dezelfde auteur verschenen eerder
bij The House of Books:

De zondagsman

De eerste steen

Thomas Kanger

Zing als een vogel

the house of books

Oorspronkelijke titel

Sjung som en fågel

Utgave

Norstedts Förlag, Stockholm

Copyright © Thomas Kanger 2002

Published by agreement with Salomonsson Agency

Copyright voor het Nederlandse taalgebied © 2012 by The House of Books,

Vianen/Antwerpen & Jasper Popma

Vertaling

Jasper Popma

Omslagontwerp

Wil Immink Design

Omslagfoto

Ines Armandon/Trevillion Images

Foto auteur

Dan Norrå

Opmaak binnenwerk

ZetSpiegel, Best

ISBN 978 90 443 3500 2

D/2012/8899/68

NUR 332

www.thehouseofbooks.com

All rights reserved.

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

1

‘Het doet me veel genoegen jullie allemaal hier te zien.’

Zijn blik ging over de mensenschare. Zesenzeventig personen stonden, leunden tegen een muur of zaten in de te krappe zaal.

Op dit moment had Wiljam Åkesson ieders aandacht. Ze waren hier voor hem. Ter ere van hem.

‘Ik heb in mijn werk nooit naar persoonlijk gewin gestreefd, dat kan ik in alle eerlijkheid zeggen. Hoewel ik niet bepaald met lege handen sta.’

Hij lachte even, en het publiek lachte met hem mee.

‘Mijn beloning is altijd de vreugde geweest die ik voelde als de welvaart zich ontwikkelde. De vreugde die ik voelde als ik zag dat mensen het beter kregen. De afgelopen decennia zijn niet onverdeeld positief geweest, ik zal de eerste zijn om dat toe te geven. Het heeft veel gekost om over de pijlers van de solidariteit te waken, de basis waarop we het gebouw van onze maatschappij hebben gestoeld. Soms was het, neem dat maar van me aan, pijnlijk om besluiten over bezuinigingen te nemen. Van veel besluiten heb ik wakker gelegen. Ik ben niet zo’n macho dat het me koud laat. Maar ik heb het voor ieders bestwil gedaan, volgens mijn visie en volgens mijn overtuiging. En voor de toekomst van de generaties na ons.’

Het publiek applaudisseerde voorzichtig.

‘Nu ik mijn post verlaat, wil ik sommige mensen in het bijzonder bedanken. Rechtvaardig kan ik niet zijn, dus als ik aan een aantal namen voorbijga, is dat niet met opzet of uit minachting. Dat betekent alleen dat er heel veel mensen zijn die veel hebben betekend voor wat we tot stand hebben gebracht en die mij hebben gesteund bij mijn nederige taak, zodat het onmogelijk is om iedereen afzonderlijk te noemen.’

Hij stond op een podium, misschien een halve meter boven de vloer. Van onderaf gezien zag hij er geweldig uit. Meer dan 1,90 meter en met een buik die de afgelopen vijftientig jaar aanmerkelijk was gegroeid. Daaroverheen spande zijn onberispelijk gesneden pak. Zijn achterovergekamde haar was wit maar nog altijd dik. Zijn neus was die van een legerleider.

‘Maar de volgende mensen wil ik noemen. Ragnar Sundstedt. Sixten Eriksson. Karl-Axel Svensson. Ze hebben me overal bij gesteund, en die loyaliteit komt bij mij persoonlijk voor al het andere.’

Wiljam Åkesson stapte van het podium af. Hij liep naar links en schudde iedereen aan de tafel de hand. De zittenden stonden een voor een op en drukten zijn uitgestoken hand boven de koffiekopjes. Daarna zwaaide hij naar de staande mensen. Ragnar Sundstedt, die fysiek de tegenpool van Åkesson was, kort, dun en bijna kaal, bleef bij zijn stoel naast het podium staan nadat ze elkaar de hand hadden geschud.

‘Driewerf hoera voor de gepensioneerde!’ riep hij. ‘Hoera, hoera, hoera.’

Het hoerageroep werd gevolgd door een donderend applaus. Anna-Margareta Nilsson liep naar Wiljam Åkesson toe.

‘Ik ben blij dat ik je secretaresse ben geweest,’ zei ze. ‘Ik ben geen vrouw van grote woorden, maar ik wil wel zeggen dat het helemaal niet moeilijk was om iedereen in het stadhuis te laten bijdragen aan dit afscheidscadeau. Je bent de gemeente door de jaren heen trouw gebleven en nu vinden we

dat je de kans moet krijgen om je horizon te verbreden. Ik wens je het allerbeste en hoop je hier in de toekomst nog vaak te zien. Als ik je goed ken, dan denk ik dat je niet gaat liggen luieren, hoewel je dat wel hebt verdiend.'

Ze omhelsde Åkesson en overhandigde hem een envelop. Hij bekeek hem omstandig van alle kanten voordat hij hem openmaakte en de inhoud eruit haalde.

'Een reis naar China,' riep hij uit. 'Fantastisch! Ik bedank jullie uit de grond van mijn hart. Misschien naar de Olympische Spelen in Peking?'

Hij keek demonstratief op de klok.

'Maar die zijn pas over zes jaar. Zo lang blijf ik vast niet in leven.'

'Jawel hoor, je weet wel... onkruid...,' zei een stem vanuit de zaal, met gelach als resultaat.

'Maar ik denk toch dat ik al eerder ga. Nogmaals hartelijk bedankt!'

Op dat moment sloeg de klok van het stadhuis vijf. Iedereen applaudisseerde weer en begon zich vervolgens klaar te maken om naar huis te gaan.

'Zal ik je brengen?' vroeg Ragnar Sundstedt.

'Bedankt voor het aanbod,' zei Wiljam Åkesson. 'Maar ik geloof dat ik alles liever laat bezinken tijdens een wandelingetje naar huis.'

Wiljam Åkesson ging door de hoofdingang van het stadhuis naar buiten. Deze kwam uit op het plein Fiskartorget en het riviertje Svartån. Hij bleef even op de trap staan en keek naar Vindarnas grotta, de grot der winden, het standbeeld van Eric Grates waaraan hij vaak had gedacht als hij op zijn werk in tegenwind terecht kwam, en wierp daarna bij wijze van een snel afscheid een blik op de gouden stier op zijn sokkel. Nu had hij het zijne gedaan voor de gemeente Västerås.

Onderweg naar zijn woning werd hij meerdere malen staan-

de gehouden door inwoners van de stad die hem de hand wilden drukken en toen hij de sleutel in zijn voordeur stak was het al kwart voor zes. Hij bukte om de post op te rapen, die hij op de salontafel legde zonder te kijken wat erbij zat. In plaats daarvan pakte hij de regionale krant *Länstidningen* die opengeslagen op tafel lag. WILJAM ÅKESSONS POLITIEKE ER-FENIS luidde de kop van het redactioneel commentaar. Zijn foto besloeg drie kolommen. Zijn glimlach was bijna een kolom breed.

Hij keek even naar de foto waarna hij de krant teruglegde. Daarna liep hij naar zijn goed gevulde boekenkast. Hij trok een boek aan zijn rug van de plank: het was het derde deel van een biografie over de vroegere sociaaldemocratische minister-president Per Albin Hansson.

Hij bleef lang staan lezen. Wiljam Åkesson ademde rustig. Het boek lag als een kind in zijn handen. Toen verstijfde hij. Zijn blik werd wazig en hij keek langzaam op van de letters. Met een trage beweging van zijn nek keek hij rond in de kamer. Niets hier was onbekend of onverwacht. Zijn ogen bleven hangen bij een ingelijst schilderij van Albin Amelin, een ets die hij meer dan twintig jaar geleden voor 975 kronen had gekocht.

Plotseling liet Wiljam Åkesson het boek op de grond vallen. Met een paar snelle stappen liep hij naar het raam naast de Amelin en voelde aan de knop. Het was op slot. Hij draaide zich vlug om. De keukendeur was dicht. Terwijl hij alle deuren in huis altijd open liet staan.

Hij stond enkele seconden stil. Op een klein houten tafeltje met inlegwerk twee meter voor hem stond een zwarte telefoon.

Voordat hij bij de telefoon was, werd de stilte verbroken door een zwak, metaalachtig geluid.

2

Elina Wiik werd met een schok wakker in haar brede bed in haar flat in Oxbacken.

Ze had zich op deze dag verheugd. Maar het gevoel van eenzaamheid spoelde als een brandingsgolf over haar heen. Het moest een boze droom zijn geweest. Ze richtte zich op om bij bewustzijn te blijven.

Het zonlicht spatte naar binnen. Het zou een mooie nazomerdag worden.

Het had erger kunnen zijn, dacht Elina.

Plotseling was de neerslachtigheid verdwenen.

Ik word het, dacht ze. Natuurlijk word ik het. Ze weten wat het beste voor ze is. Elke andere keuze zou absurd zijn. Onmogelijk.

Ze richtte zich met haar volle lengte van 1,75 meter op en zag zichzelf in de wandspiegel die ze ruim negen jaar geleden, de week voordat ze als aspirant bij de politie was begonnen, in jeugdige overmoed had opgehangen toen ze dit appartement betrok.

Ik haal hem weg, dacht ze. Voordat ik daar redenen toe heb.

Een uur en tweeëntwintig minuten later stapte ze het grijze betonnen gebouw aan de Västgötegatan binnen, naast het Stadstheater, een andere schouwplaats van het menselijk lot in Västerås. Ze was achtendertig minuten te vroeg, en Elina

vroeg zich af waarom ze er vrijwillig voor koos zichzelf te kwellen. Pas om acht uur zou het nieuws er zijn. Het zou bij het ochtendoverleg bekendgemaakt worden door Oskar Kärnlund, haar baas.

Elina liep langzaam de trap op, haalde haar pasje door de kaartlezer, deed de deur open en liep haar gang op. De vierde deur van rechts was de hare. Op een bordje stond BRIGADIER ELINA WIIK, ASSISTENT-RECHERCHEUR.

Nog wel, Elina, nog wel, dacht ze.

Ze ging zitten en zette de computer aan. Drie nieuwe mails. Ze opende ze niet.

Elina draaide zich met haar bureaustoel om en pakte een envelop uit de kast achter zich. Ze haalde een krantenknipsel tevoorschijn met de kop IT-AGENTE: ZO HEEFT ZE DE SURAMOORD OPGELOST. De drukinkt was wat uitgeveegd en het papier was zacht geworden, hoewel het nog geen jaar oud was. De foto van haar glimlachende gezicht besloeg vier kolommen. Haar groene ogen, brede mond en donkere, kortgeknipte haar vormden een drie-eenheid die de blik van de toeschouwer makkelijk ving.

Een goede foto, dacht ze. Ik zie er beter uit dan in werkelijkheid.

Ze begon de tekst te lezen, ze wist niet voor de hoeveelste keer. In de inleiding stond dat het voor zover bekend de eerste keer was dat een rechercheur in Zweden een moord had weten op te lossen met behulp van e-mail.

Ze legde het knipsel weg en leunde achterover. Het was hectisch geweest, haar allereerste moordonderzoek. Ze zou er nooit de verantwoordelijkheid voor gekregen hebben, onervaren als ze was, als het niet begonnen was met een triviale vermissing.

Dat het maar snel weer mag gebeuren, dacht ze. Als er een nieuwe moord wordt gepleegd dus, corrigeerde ze zichzelf, bijna alsof iemand haar gedachten kon afluisteren.

Ze wist dat de kans klein was. In de provincie Västmanland kon je statistisch gezien rekenen op drie, vier moorden per jaar. En het merendeel bestond uit sneue dronkenmansmoorden waarbij iemand een kennis doodsloeg of -stak bij wat in de kranten een drinkgelag werd genoemd. Zaken die onmiddellijk werden opgelost. De dader had over het algemeen weinig herinneringen aan wat er was gebeurd, maar de technische bewijzen waren meestal overweldigend. Het kwam voor dat de moordenaar werd opgepakt met het moordwapen in zijn hand, door zowel het slachtoffer als de dader bevekt.

Bovendien was Elina naar alle waarschijnlijkheid niet aan de beurt voor zoiets interessants als het onderzoek van een moord. De rij collega's was lang. De meesten van hen waren inspecteur en zij was nog maar brigadier.

Nog wel, dacht Elina.

Drie minuten voor acht. Ze stond op en liep de gang op.

'Nou, succes dan maar,' hoorde ze een stem achter zich zeggen vlak voordat ze de vergaderruimte binnenstapte.

'Dank je, John,' zei ze met een vlugge blik achterom.

Stipt om acht uur opende Oskar Kärnlund de vergadering. Hij leunde met zijn zware lichaam tegen de tafelrand en wond er gewoontegetrouw geen doekjes om.

'We hebben een paar punten voor het werk van vandaag,' zei hij. 'Maar ik begin met een mededeling.'

Hij haalde een papier uit een map, zette zijn leesbril op en keek omlaag. Elina ademde in en hield de lucht vast.

'De directie van de Rijkspolitie heeft brigadier Elina Wiik bevorderd tot inspecteur bij de afdeling recherche van Västerås in de provincie Västmanland.'

Meer was het niet. Hij stond op, liep naar Elina toe die aan het andere eind van de tafel zat, ook gewoontegetrouw, en drukte haar de hand.

'Gefeliciteerd.'

Elina ademde uit terwijl ze Kärnlunds hand drukte.

'Bedankt,' zei ze flauwtjes.

'De andere sollicitanten krijgen de volgende keer weer een kans,' zei Kärnlund met een blik op de overigen aan de tafel, waar twee mensen hun best deden hun teleurstelling te verbergen.

Elina herinnerde zich niets van de punten van de rest van het overleg. In haar werkkamer lag een stapel onderzoeken die om haar aandacht schreeuwde. Maar ze besepte dat ze zich er niet op zou kunnen concentreren, in elk geval de rest van de ochtend niet. Een aantal collega's was al langs geweest om haar te feliciteren. Op haar bureau stond een boek met een kaartje erin. Ze friemelde aan de kaart zonder goed te kunnen bevatten wat erop stond.

Ik ga een wandeling door het Vasapark maken, dacht ze. En een kop koffie drinken in de stad.

De bladeren waren donkerder geworden, maar het zou nog een paar weken duren voor ze geel zouden zijn. Hoewel het Vasapark indrukwekkende grote eiken en paardenkastanjes had, en bovendien het enige grote groengebied in het centrum was, maakte het een opvallend mislukte indruk, in elk geval als recreatiegebied. Voor mensen in de stad was het niet meer dan een extra afstand die overbrugd moest worden om bij het centraal station te komen. Mensen die in het gras wilden zitten, frisse lucht wilden inademen en misschien een lunchpakket wilden opeten of over de raadselen des levens wilden filosoferen, gingen echter naar Djäkneberget. Maar er waren uitzonderingen.

'Hé hallo, baby,' riep een man op een bankje voor de buste van Gustav Vasa.

Elina draaide zich om en zag drie mensen in versleten kleren en met piekerig haar naar haar kijken. Op de grond stond een tasje met een plastic fles en een aantal blikjes.

'Kom bij ons zitten als je een beetje lol wilt hebben,' zei de man in het midden.

Hij leek minstens vijftig, maar was waarschijnlijk de jongste van het gezelschap.

Elina wierp hem een glimlachje toe.

'Graag! Zulke uitnodigingen krijg je niet elke dag. Maar de eerlijkheid gebiedt me te zeggen dat "baby" een agente is.'

De man snoof en leunde achterover op het bankje.

'Ik heb ook altijd mazzel,' zei hij en hij nam een slok bier.

Elina lachte en liep door. De man die haar had nageroepen begon met zijn linkerbuurman te praten. Ze hadden hun belangstelling voor de passerende vrouw al verloren.

De man aan de andere kant van de brutale zweeg. Hij krabde traag aan zijn kuit en keek Elina na totdat ze aan het einde van het park onder de boog van het stadhuis verdween.

3

'Olli! Doe open!'

De man bonsde op de deur.

'Doe godverdomme open! Ik weet dat je daar bent. Ik ben het toch. Ik heb wat nodig. Olli!'

Aan de andere kant ging er een deur op een kier open.

'Kunt u alstublieft wat minder lawaai maken?' vroeg een vrouw van achter een deurketting.

'Oprotten met die kop voordat ik hem tussen de deur klem, kutwijf!' brieste de man en hij bonsde door.

De vrouw deed de deur voorzichtig dicht.

'Olli, ouwe zuipschuit!' schreeuwde de man. 'Hoe vaak heb ik jou niet getrakteerd? Wees m'n vriend. Doe open!'

Na een tijdje gaf de man het op en wankelde de trap af.

In het flatje was het doodstil. Het raam was dicht, en hoewel er geen gordijnen hingen, had de zon moeite om binnen te dringen. De televisie stond uit en de oude stereotoren was al meer dan een halfjaar kapot. Midden in de kamer zat Olavi Andersson op zijn enige stoel. Het bed in de hoek had hij al sinds zijn puberteit. Het was onopgemaakt, met grauwe lakens. De bank had hij van zijn moeder gekregen. Een salontafel van de kringloopwinkel voor vijftig kronen, volgestouwd met kranten, bierblikjes, flessen, lege glazen, een overvolle asbak en troep die zich in de loop der jaren had

opgehoopt. Een keukentafel die de vorige bewoner had laten staan, daarop een bord met ingedroogde macaroni en een halve plak worst, en nog meer glazen. Op de vensterbank lag alleen maar stof. In het keukentje stond het aanrecht vol borden, pannen en glazen. Het fornuis zat onder de pasta en vet. In een hoek op de vloer lagen resten nauwelijks ingedroogde kots.

Ik zal de deur nooit meer voor je opendoen, dacht hij.

Olavi Andersson pakte een pakje sigaretten van de salontafel en haalde de laatste eruit. Hij stond op en liep naar het raam. Op de binnenplaats waren drie kinderen met een bal aan het spelen. Hij volgde de bal met zijn blik en bracht de sigaret regelmatig naar zijn mond. Zijn hand trilde.

Het is al begonnen, dacht hij. Zal ik de gemakkelijke weg nemen, of de moeilijke?

Hij liep de keuken in en tilde een jerrycan op die op de vloer stond. Zonder aarzelen goot hij de inhoud ervan in de gootsteen. Daarna deed hij de koelkast open en pakte een fles cider. Hij draaide de plastic dop eraf en deed een stap opzij, naar de gootsteen. Hij aarzelde een paar seconden, daarna goot hij de fles helemaal leeg.

Misschien ga ik dood, dacht hij, maar het is de enige manier. De moeilijke manier.

Hij liep terug de kamer in, sloeg de lakens van het bed open en ging erin liggen, zijn schoenen nog aan. Twee uur later kwamen de eerste rillingen. Hij legde zijn wijs- en middelvinger vlak naast zijn strottenhoofd en voelde. Hij keek naar de secondewijzer van zijn horloge.

140 al, dacht hij toen hij zijn hand na een minuut weg haalde. Bij 180 ga ik dood.

De huid in zijn nek was pijnlijk. De zenuwbanen hadden zich langzaam een weg naar buiten gebaand, zoals wormen in natte aarde. Hij probeerde zijn gedachten uit te schakelen en te slapen. Zijn lichaam voelde verdoofd en hij zakte weg

in halve bewusteloosheid. Toen hij wakker werd, was het donker buiten. Zijn flat was in duisternis gehuld. Hij hoorde een krakend geluid en draaide zich om naar de buitendeur. De brievenbus was open en er stak een mes door naar binnen dat zich langzaam voor zijn ogen bewoog, als een slinger. Olavi Andersson ademde heftig in. Hij kwam zo geruisloos als hij kon uit bed en haalde een bezem uit de kast. Hij sloop naar de deur en maakte zich gereed voor een slag om degene die binnen wilde komen het mes uit handen te maaïen. Maar toen hij sloeg was de brievenbus dicht.

Hij rekte zich uit om de deur van het slot te draaien. Met een enorme kracht rukte hij de deur open en stapte het trapenhuis in met de bezem als een wapen voor zich. Het was er donker en stil. Hij deed het licht aan en keek om zich heen. Er was niemand. Hij keek omlaag. Er stroomde urine langs zijn rechterbeen op de stenen vloer. Toen hij weer opkeek dansten er vuurvliegjes voor zijn gezicht.

‘Nee, nee,’ kreunde hij en hij viel bijna terug zijn flat in.

Hij ging op bed zitten, sloeg zijn armen voor zijn borst en wiegde heen en weer.

Ik verbeeld het me, dacht hij. Het is maar verbeelding. Het is maar verbeelding. Het is maar verbeelding. Hou de spoken op afstand. Laat niet los. Het is een film maar jij speelt niet mee, jij staat aan de kant toe te kijken.

Hij deed de lamp aan het plafond aan en voelde met zijn vingers in zijn hals. 175. Plotseling viel hij voorover, alsof zijn buikspieren hem als een knipmes in elkaar lieten klappen. Langzaam kroop hij naar voren. Het geluid van zijn kleren die over de vloer schoven werd steeds sterker, en met een grote krachtsinspanning kreeg hij zijn handen bij zijn hoofd en kon hij ze hard tegen zijn oren drukken.

Hij had het gevoel dat hij zwom.

Dat is het zweet, Olavi, het zweet. Zo moet het ook zijn. Alles is zoals het moet zijn. Volstrekt normaal.

Hij zonk gewichtsloos. Op de bodem van de oceaan zag hij een stipje. Dat werd langzaam groter. Hij staaarde er als betoverd naar en zag ten slotte wat het was. Met een dof geluid reed er een stoomwals naar hem toe. Hij probeerde weg te rennen maar het water bemoeilijkte dat en veranderde alle bewegingen in slow motion. De stoomwals bleef onverbiddelijk op hem af rollen. Vlak voordat hij hem zou overrijden, gaf hij over. De maagsappen verspreidden zich in het water en vormden een ondoorschijnende massa. Hij probeerde te schreeuwen maar het geluid kwam er niet uit.

Drie dagen later kwam hij bij bewustzijn. Hij ging rechtop in bed zitten en probeerde zijn overhemd uit te trekken, maar dat plakte vast aan zijn huid. Hij stond op maar viel meteen om. Kruipend ging hij naar zijn keuken, kwam op trillende benen overeind en zette zijn mond aan de kraan boven de gootsteen. Daarna zakte hij op zijn knieën en hield zijn vingers tegen zijn hals. Het voelde als 140.

Ik leef, dacht hij.

4

Ragnar Sundstedt regelde de luidsprekers op het podium. Eerder die dag had hij berekend dat hij vijftig jaar geleden voor het eerst aan een verkiezingsbijeenkomst van zijn partij had deelgenomen. Ook die keer in Västerås, voor de Tweede Kamerverkiezingen in 1952.

Toen hij op het plein Sigmatorget om zich heen keek kon hij constateren dat de verkiezingsaffiches weinig verschilden van die van toen. Zijn eigen partij eiste indertijd volledige werkgelegenheid, nu ging het om meer banen. Het HALT AAN VERLAMMENDE BELASTINGEN van de Volkspartij van toen werd nu herhaald door de eis van de afschaffing van onroerendgoedbelasting. En vijftig jaar geleden al had rechts een verkiezingsposter waarop de belastingbetalers werden opgeroepen één lijn te trekken. Zelfs alle woorden over voedselkwaliteit en landbouwsubsidies hadden een halve eeuw geleden hun tegenhanger. Alleen de gemeenschappelijke eis van de toenmalige coalitiepartijen, de sociaaldemocraten en het boerenverbond, om varkenspremies met terugwerkende kracht in te voeren, had geen concrete tegenhanger in deze verkiezingscampagne.

Voor Ragnar Sundstedt waren deze eerste bijeenkomsten voor de verkiezingen het beste wat hij zich voor kon stellen, als het begin van een reis waarop je zo ver mogelijk wilde

komen. Hij droeg een pak en een nieuwe stropdas. De zon scheen. Het was tweeëntwintig graden en windstil. Mensen gingen op de banken voor het podium zitten.

'Wat is er met je, Ragnar?' vroeg Aurora Sundstedt, die helemaal vooraan stond. 'Je staat geen moment stil. Ben je ergens ongerust over?'

'Nee hoor,' antwoordde hij zijn vrouw. 'Alles is in orde. Maar heb je Wiljam gezien?'

'Nee, nu je het zegt, die heb ik nog niet gezien. Terwijl hij er meestal als eerste is. Hij zou nu hij met pensioen is toch niet gestopt zijn met de politiek?'

'Natuurlijk niet. Daarom vraag ik het me ook af.'

'Misschien is hij zijn reis naar China aan het plannen,' zei Aurora Sundstedt lachend.

Ragnar Sundstedt rechtte zijn rug en keek om zich heen.

'Ik snap er niks van,' zei hij.

Twee uur later stapte Ragnar Sundstedt het politiebureau in Västerås binnen. Nadat hij kort had uitgelegd waarvoor hij kwam, werd hij naar de kamer van inspecteur Elina Wiik gebracht.

'Ik ben ongerust,' zei hij nadat hij zich had voorgesteld.

'Waarover?' vroeg Elina. 'Of over wie?'

'Over Wiljam Åkesson. Hij is verdwenen. Hij is in elk geval niet waar hij zou moeten zijn.'

'Bedoelt u de politicus? Wethouder Åkesson? Hij zou verdwenen zijn?'

'Hij had vandaag bij de verkiezingsbijeenkomst moeten zijn. Hij is er altijd bij. Na afloop van de bijeenkomst ben ik naar zijn huis gegaan. Daar was niemand. Hij woont weliswaar alleen en kan voor zichzelf zorgen, maar waarom zou hij net in de periode voor de verkiezingen op reis zijn? Hij is nog maar een week met pensioen en hij heeft met geen woord over reisplannen gerept.'

Ragnar Sundstedt keek Elina aan. Ze fronste haar wenkbrauwen.

‘Ik ben zijn beste vriend,’ voegde hij eraan toe.

‘Wanneer hebt u hem voor het laatst gezien?’

‘Bij zijn afscheid op het stadhuis. Sindsdien heb ik hem ook niet meer gesproken, ik had de indruk dat hij met rust gelaten wilde worden en ik vond dat hij maar contact op moest nemen wanneer hij dat wilde.’

‘Hm. Zou de wens om alleen te zijn niet tot na een verkiezingsbijeenkomst kunnen duren?’

‘Niet zo’n bijeenkomst.’

‘Was hij ziek, of depressief?’

‘Nee, helemaal niet. Niet dat hij aan mij liet merken in elk geval. Integendeel, de laatste keer dat ik hem zag was hij in een uitstekend humeur. Daarvoor trouwens ook. Hij verheugde zich op zijn pensioen.’

Elina stond op.

‘Laten we naar zijn huis gaan. Ken je iemand die een sleutel heeft?’

‘Zijn dochters misschien.’

‘We gaan eerst eens kijken. Heb je een auto?’

Zeven minuten later parkeerde Ragnar Sundstedt zijn Volvo voor de blauwe houten villa aan de St.-Ursulasväg in Blåsbo, een wijk voor mensen die goed onderhouden oude huizen met grote tuinen konden betalen. Elina liep naar de voordeur en belde aan. Nadat ze een minuut had gewacht, bracht ze haar handen naar haar gezicht en keek ze door een keukenraam naar binnen.

‘Er staat een koffiekopje op het aanrecht,’ stelde ze vast. ‘Verder ziet het er verlaten uit.’

Ze deed een stap achteruit en liet haar blik over de gevel glijden. Daarna maakte ze een rondje om het huis tot ze weer bij Ragnar Sundstedt op het grindpad naar de voordeur stond.

‘Alles ziet er normaal uit, maar het raam van de waskelder aan de achterkant staat op een kiertje. Ik zou een van zijn dochters om toestemming willen vragen om naar binnen te klimmen.’

‘Die toestemming krijg je van mij. Hij is, zoals ik al zei, mijn beste vriend en ik verzeker je dat het in orde is omdat we ongerust over hem zijn.’

Elina keek hem aan en dacht even na.

‘Nee, nu ik er beter over nadenk is het niet goed om door het raam naar binnen te gaan. Ik zou eventuele sporen kunnen verstoren van iemand anders die dezelfde weg naar binnen of naar buiten heeft genomen. We proberen een van zijn dochters te bereiken om een sleutel te lenen.’

“‘Iemand anders’...” vroeg Ragnar Sundstedt, maar hij maakte zijn zin niet af.

Drie kwartier later stak Elina de sleutel in de voordeur. Op het grindpad stonden Ragnar Sundstedt en Annelie Björk, de oudste dochter van Wiljam Åkesson. Ze klemde haar kiezen verbeten op elkaar. Elina deed de deur voorzichtig open en vroeg hen buiten te wachten. Ze kwam een hal in met een langwerpige Perzisch tapijt op de vloer. Links lag de keuken, en een stukje verder naar rechts had je de deur naar de woonkamer. Ze deed een stap naar binnen. Midden in de kamer lag een boek op de vloer, het enige wat het ordelijke patroon doorbrak. Ze liep erheen en boog zich voorover om de titel te lezen.

Nadat ze in de waskelder, de wc en de eetkamer op de begane grond had gekeken, liep ze de trap naar boven op. Het vertrek dat haar de kamer Wiljam Åkesson leek, zag er netjes opgeruimd uit en het bed was opgemaakt. Ertegenover lag een kamer die naar ze aannam voor gasten was bedoeld, aangezien er geen persoonlijke spullen stonden. De kamer zag er onaangeroerd uit. Voorzichtig deed ze de deur naar een badkamer open, die net zo onberispelijk was als de andere vertrekken.

Helemaal achterin bevond zich nog een kamer. Vanaf de overloop zag Elina een bureau en boekenkasten met mappen. Ze liep naar de deuropening en keek lang. Ze probeerde elk detail in haar geheugen te prenten. Daarna draaide ze zich om, haalde haar mobiel uit haar zak en toetste het directe nummer in van de commandant van dienst op het politiebureau.

Ragnar Sundstedt en Annelie Björk zeiden niets toen Elina het grindpad weer op liep. Ze keek hen aan, om beurten.

‘Jullie moeten hier wachten,’ zei ze. ‘Er komen zo dadelijk meer agenten. Helaas moet ik jullie vertellen dat ik een overleden persoon heb aangetroffen op de bovenverdieping.’

Ragnar Sundstedt deinsde achteruit. Annelie Björk deed een stap naar voren. Geen van tweeën zei een woord, maar allebei staarden ze Elina onafgebroken aan.

‘Ik weet niet wie het is. Het kan Wiljam Åkesson zijn, maar ik weet het niet.’

‘Waarom niet?’ vroeg Ragnar Sundstedt zacht. ‘Je weet toch wel hoe de wethouder eruitziet? Iedereen in Västerås kent zijn gezicht.’

‘Het gezicht is niet te zien. Ik wil niets aanraken voor onze technisch rechercheurs hier zijn. Het spijt me, maar we moeten geduld hebben.’

Annelie Björk deed nog een stap.

‘Wat is er gebeurd?’ riep ze uit. ‘Waarom is hij dood? Zeg iets, mens!’

Elina legde haar hand op haar arm. De vrouw was door schrik bevangen, ze leek te veranderen in een klein kind. Elina dacht aan haar eigen vader.

‘Het spijt me,’ zei ze. ‘Er ligt bloed op de vloer, dus er is geen sprake van een... natuurlijke dood. Meer durf ik er niet over te zeggen. Laten we afwachten, we weten zo meer.’

Drie uur later zaten Elina Wiik, Oskar Kärnlund en John Rosén in Kärnlunds kamer op de afdeling recherche op het politiebureau. Het was woensdag 14 augustus, even voor vier uur 's middags.

'John gaat het onderzoek leiden,' zei Kärnlund. 'Jij, Wiik, vormt een team met hem. En ik zal zo dadelijk meer mensen oproepen die jullie zoveel mogelijk kunnen helpen.'

Hij stond op en begon rondjes te lopen in de kamer.

'Een vermoorde wethouder,' mompelde hij. 'Mijn god. 't Is haast een lokale Palme-moord.'

Hij keek op naar John Rosén en Elina.

'De technisch rechercheurs hebben zelfmoord uiteraard uitgesloten,' zei hij luider. 'Erkki Määttä zegt dat het volstrekt onmogelijk is om jezelf onder deze omstandigheden van kant te maken. Een onnodige opmerking in deze zaak, dunkt me. Met de armen langs het lichaam in een kleed geroled en van bovenaf in het hoofd geschoten. Wiljam Åkesson had vele talenten, maar een Houdini was hij niet.'

'En het moordwapen?' vroeg Elina. 'Heeft Erkki iets van waarde gevonden? Een huls bijvoorbeeld.'

'Geen huls, ik heb hem vijf minuten geleden nog gesproken. De laboratoriumonderzoeken zullen uitwijzen of er kruitdeeltjes op zijn hoofd, het kleed of de vloer zitten. Erkki vermoedde dat Åkesson van dichtbij is beschoten, aangezien hij precies midden in zijn schedel is geraakt. Waarschijnlijk zit de kogel dus nog ergens in zijn lichaam. Maar dat is alles. Verder hebben we niets technisch om mee verder te gaan. Tot nu toe in elk geval niet. Zelfs geen voetafdrukken buiten het raampje naar de waskelder, gesteld dat de moordenaar daar binnen is gekomen. De voorlopige inschatting van de patholoog-anatoom is dat hij ongeveer een week dood is, en het heeft vorige week vrij veel geregend. De sporen kunnen uitgewist zijn.'

'Misschien heeft Åkesson hem of haar binnengelaten,' zei

Elina. 'Misschien had de moordenaar een sleutel en is hij of zij door de voordeur naar binnen en naar buiten gegaan, om die vervolgens op slot te draaien.'

'Hoe heeft hij Åkesson in het kleed gekregen?' vroeg John Rosén. 'Åkesson was een grote man. Onder bedreiging met een wapen natuurlijk, maar dan nog. Misschien zijn er meerdere mensen bij betrokken.'

'Maken jullie tweeën een plan voor het werk. Mail dat naar mij en ga meteen aan de slag. We halen iedereen erbij die nodig is. Zorg dat ik weet wat er gebeurt. Om zes uur is er een persconferentie.'

Kärnlund ging op zijn stoel zitten en keek zwijgend naar buiten. Elina Wiik en John Rosén wisten dat het betekende dat er niets meer gezegd hoefde te worden. Op de gang bleef Elina staan en keek John Rosén aan.

'Ik begrijp dat jij dit onderzoek hebt gekregen. Jij kunt dit soort dingen en hebt veel ervaring. Hoewel het officieel geheim is, weet ik dat je hierheen bent overgeplaatst omdat de afdeling versterking nodig had van kundige rechercheurs. Maar waarom mag ik meedoen? Alweer, bedoel ik. Een verse inspecteur die nog maar één moordzaak heeft gedaan? Er zijn hier best anderen die een moord zouden doen voor deze mogelijkheid – excuses voor de ongepaste vergelijking. Dat ik het lijk heb gevonden is niet voldoende reden.'

John Rosén glimlachte met oogverblindend witte tanden en streek zijn golvende grijze haar naar achter.

'Vist inspecteur Wiik naar complimentjes?'

'Ik wil het alleen weten. Heeft Kärnlund iets tegen je gezegd?'

'Ik heb Kärnlund gevraagd om met jou te mogen werken,' zei Rosén terwijl hij doorliep.

Elina keek hem verbluft na en trok een sprintje om hem in te halen.

'Misschien ga ik nu te ver, John, maar waarom?'

Hij bleef staan en keek haar met een glimlachje aan.

'Niet vanwege je groene ogen, denk dat maar niet. Er zijn twee redenen, als je het per se wilt weten. De eerste spreekt voor zich, namelijk dat je de Suramoord heel inventief hebt opgelost. Dat vermogen kan weer nodig zijn. De tweede reden is dat ik net zo ben als jij. Ik ga veel op mijn intuïtie af, zeker als het om mensen gaat.'

'Instinctief wil ik je nu bedanken!'

'Je zult ervoor werken, inspecteur Wiik. Zullen we aan de slag gaan? We beginnen ermee dit gebouw te verlaten. Ik wil een beeld krijgen van wat er is gebeurd voordat de technische recherche alles heeft opgeruimd.'

Het hele terrein rondom het huis was afgezet toen Elina en John Rosén aankwamen. Buiten de afzettingen stonden een aantal fotografen en cameramannen van de televisie, plus wat mensen die naar Elina aannam journalisten waren. Ze werd meteen staande gehouden door iemand met een verslaggeverslook. Spijkerbroek en spijkerjack.

'Elina Wiik, toch? Ik ben Jesper Pärsson van *Aftonbladet*. Ik ken je nog van de Suramoord. Ben je hier ook bij betrokken?'

'De recherche van Västerås doet een onderzoek dat verband houdt met deze afzettingen,' zei Elina onzeker. 'En ik werk daar. Ik stel voor dat je al je vragen vanmiddag om zes uur op de persconferentie aan mijn baas Oskar Kärnlund stelt.'

Er waren meer mensen om Elina heen komen staan. John Rosén stond even verderop met een geamuseerd gezicht toe te kijken.

'Geef alleen antwoord op de volgende vraag, Elina,' zei Jesper Pärsson. 'Klopt het dat jullie voormalige wethouder is vermoord en dat hij is gevonden in zijn huis?'

'Zoals ik al zei, vanmiddag om zes uur.'

‘Heb jij hem gevonden?’

‘Leuk geprobeerd,’ antwoordde Elina met een lachje. ‘Neem me niet kwalijk, maar nu moet ik aan het werk.’

‘Wij ook,’ zei Pärsson en hij riep een naam.

Er kwam een fotograaf naar hen toe, met in zijn kielzog een aantal anderen, en hij nam foto’s terwijl Elina het afgezette terrein op liep.

‘Vanwege je groene ogen,’ zei John Rosén grinnikend terwijl ze het huis in gingen.

Erkki Määttä ving ze op in de hal en wees naar de trap. Zonder een woord te zeggen nam hij ze mee naar een bloedig kleed. Op het kleed lag Wiljam Åkesson op zijn rug. Zijn armen lagen langs zijn lichaam. Elina zette haar tanden op elkaar vanwege de lucht.

‘Het enige wat ik heb gedaan is hem uit het kleed rollen. Maar het zou goed zijn als we hem zo snel mogelijk naar het forensisch laboratorium kunnen brengen. Ik wil het kleed kunnen onderzoeken, en dat is nu wat lastig, zoals je ziet.’

John Rosén zette een leesbril op en ging op zijn hurken zitten.

‘Behalve het gat in zijn hoofd lijkt hij geen verwondingen te hebben,’ zei hij. ‘Maar dat is genoeg.’

‘Als we zijn kleren hebben uitgetrokken, moeten we naar een uitschotgat zoeken. Maar ik heb ook geen tekenen van andere verwondingen gezien. In dat geval zit de kogel nog in zijn lichaam.’

‘Heb je iets gevonden, Erkki?’

‘Niets van waarde, voor zover ik nu weet. We moeten maar verder kijken als de analyses klaar zijn. Er zou hier immers bloed van iemand anders bij kunnen zitten.’

Hij wees naar beneden en maakte een rondje met zijn vinger.

‘Ik ben nog lang niet klaar,’ vervolgde hij. ‘We moeten bij-

voorbeeld naar vingerafdrukken zoeken. En haartjes. Bovendien zou de patholoog-anatoom interessante dingen moeten kunnen vertellen over het moment waarop hij is doodgeschoten. Zelf durf ik niet te gokken.'

Elina en John Rosén liepen zwijgend rond in het huis. Elina probeerde alles wat ze zag te registreren. Ze probeerde het beeld van de moordplaats in te vriezen in haar geheugen, om het wanneer het ook maar nodig was te laten ontdooien. Ze nam aan dat Rosén hetzelfde deed.

'We gaan dit oplossen, hè?' zei Elina.

'Jazeker. Maar ik heb het gevoel dat het moeilijk wordt. De moord...'

'... lijkt onbegrijpelijk?'

Rosén knikte lichtjes.

De persconferentie op het politiebureau was de best bezochte persconferentie in de geschiedenis van de politie van Västerås. Meer dan vijftig verslaggevers en fotografen verdrongen zich in een ruimte die voor twintig personen bedoeld was. Oskar Kärnlund zuchtte toen hij voor de flitsende camera's op een stoel ging zitten.

'Jullie weten, net als ik, hoe dit in zijn werk gaat. Ik zal in hoofdlijnen vertellen wat er is gebeurd, en zal me bij alle vragen naar details beroepen op de geheimhoudingsplicht. Omdat we elkaar op dit punt begrijpen, hoeven we dit alles niet onnodig lang te laten duren. Weest alstublieft zo goed alleen vragen te stellen waarvan jullie weten dat ik ze kan beantwoorden. Ik wil zo snel mogelijk verdergaan met het onderzoek.'

De zaal bleef stil. Geen van de aanwezigen was van plan af te zien van het vragen naar details van de moord, omdat een ontwijkend antwoord ook een antwoord was en geciteerd en geïnterpreteerd kon worden.

'Goed,' zei Kärnlund. 'Voormalig wethouder Wiljam Åkes-

son is vanmiddag om één uur dood gevonden. Hij is met geweld om het leven gebracht. Vermoord dus, andere mogelijkheden hebben we kunnen uitsluiten. Ik kan ook zeggen dat hij is doodgeschoten, maar wil niet ingaan op de manier waarop of met wat voor wapen. De moord heeft ongeveer een week geleden plaatsgevonden, aldus de patholoog-anatoom, hoewel het nog te vroeg is om het tijdstip preciezer te bepalen. Als we dat kennen, zullen we het jullie waarschijnlijk laten weten, aangezien het ons kan helpen bij getuigenissen over wat er gebeurd kan zijn. We hebben op dit moment geen verdachte, maar bevinden ons technisch gezien nog in de beginfase van het onderzoek. Dat is alles wat ik kan zeggen.'

Oskar Kärnlund werd overstelpt met vragen, maar uiteindelijk won Jesper Pärsson de slag om het woord.

'Hoe kunnen jullie alles behalve moord uitsluiten?'

'De omstandigheden,' zei Kärnlund. 'Je krijgt geen details uit me, hoeveel vragen je er ook over zal stellen.'

'Met hoeveel schoten is hij om het leven gebracht?' ging de verslaggever van *Aftonbladet* verder.

Oskar Kärnlund zweeg even en keek naar de tafel.

'Met één,' zei hij vervolgens.

'Dank u voor dat detail,' zei Jesper Pärsson terwijl hij zijn stem verhief om het woord te houden. 'Is er iets wat erop wijst dat het om een politieke moord gaat?'

'Te vroeg om daar antwoord op te geven,' zei Kärnlund.

Nadat hij vervolgens een lange reeks vragen van andere verslaggevers had ontweken, of algemene en voor de hand liggende antwoorden had gegeven, maakte Oskar Kärnlund aanstalten om de persconferentie te beëindigen. Hij zette zijn handen op tafel, zijn vaste teken om duidelijk te maken dat hij wilde opstaan om te vertrekken.

'Nog één vraag,' zei Jesper Pärsson. 'Maakt de IT-agente deel uit van het onderzoeksteam? Elina Wiik, bedoel ik.'

Oskar Kärnlund keek de vragensteller verbaasd aan.

'Ja, dat is het geval. Hoezo?'

'Wou ik gewoon weten.'

'Lieve hemel, het arme kind. Ze is gewoon een media-figuur geworden,' mompelde Kärnlund tegen zichzelf toen hij het zaaltje uitliep.